

Tento materiál je financován z projektu Síť vzdělávacích a informačních center v Chráněných krajinných oblastech ČR a je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR

Roubený dům „U Pivečků“

Brumovská ul. čp. 7
Valašské Klobouky

Současná podoba dřevěnice č. 7

Kdy vznikly dřevěnice?

Valašský dům patří do skupiny domů karpatských, tvoří západní hranici jejich výskytu a je z moravských lidových domů nejmladší. K osídlení území Valaška došlo totiž poměrně pozdě, nejmladší vsi vznikly až v XVIII. století. Karpatský typ domu je lidový převážně roubený dům horského typu.

Kde je najdeme?

Rozšíření valašského domu je geograficky prakticky shodné s etnografickou hranicí Valaška. Tu lze zhruba vytyčit na východě hranicí se Slovenskem, na severu je ohraničeno povodím Odry, na západě tvoří Valaško masiv Radhoště, Hostýnské a Vsetínské vrchy se Vsetínskými vrchy, na jihu jsou to Vizovické vrchy. Přejít k Bílým Karpatům a Moravskému Slovácku tvoří Luhačovické Zálesí. Valašský dům na Moravě vychází prapůvodně z půdorysu orientovaného zakarpatsky k podélné straně. V okrajových oblastech Valaška pochopitelně valašský dům přebírá některé architektonické prvky sousedních etnografických oblastí. Na Valaškokloboucku jsou místy patrné vlivy Moravského Slovácka.

Jak dřevěnice vypadají?

Valašský dům je roubený, který do počátku XX. století měl často dýmnou nebo polodýmnou jizbu. Teprve zhruba posledních sto let je opatřen komínem vyvedeným nad střechu. Ta je kryta dřevěným šindelem.

Půdorys domu je obdélníkový. U staršího dvoudílného typu byl dům tvořen jizbou a síní, u novějšího trojdílného typu přibyla rozsáhlá komora k uskladnění zásob.

Z čeho jsou postaveny?

Valašský dům je postaven z nejdostupnějšího a zároveň nejlevnějšího materiálu – dřeva převážně smrkového, někdy i jedlového.

Konstrukce valašského roubeného domu je tvořena trámy kladenými vodorovně na sebe. Trámy byly většinou otesány do hranolů. Mezery mezi trámy byly nabíjeny mechem mazaninou z bláta a otrub.

Jak vypadaly uvnitř?

Jizba byla centrem domu, kde se vařilo a jedlo, vykonávaly se zde drobné domácí práce a sloužila i ke spaní. K topení, vaření a pečení sloužila pec v rohu.

Síň ve střední části tvořila vstupní část do domu a je v ní i schodiště na půdu, u starších typů i černá kuchyně. Komora se používala k uskladňování zemědělských produktů, oděvů i náradí.

Kachlová pec, zdroj tepla v každé novější dřevěnici

Jaká je historie domu?

Stavitelem domu byl Jan Pivečka, který zde hospodařil od roku 1874. Jedním z jeho prvních kroků jako hospodáře byla právě novostavba domu.

Jak probíhala rekonstrukce?

V březnu 2001 byl proveden podrobný stavebně historický průzkum, na který navázala počínaje květnem 2001 první etapa záchranných prací - zajištění statiky zadní části objektu, výměna poškozených trámů roubení, ošetření zůstávajících dřevěných prvků proti dřevokazným houbám a živočichům, výměna poškozených částí krovu a kompletní výměna střešní krytiny. Veškeré práce byly prováděny odborníky výhradně z prvků a prostřednictvím postupů, které byly užívány v XIX. století. V roce 2002 byly rekonstruovány omítky, opravena podlaha, zrekonstruována černá kuchyně a postavena kachlová pec ve světnici. Interiér je zařízen jako chudá řemeslnická domácnost, dílna je zařízena jako dílna papučářská. Vybavení interiéru zhotovili mistři a studenti SOŠ a SOU Luhačovice.

Je dřevěnice přístupná?

Takto zrekonstruovaná dřevěnice byla koncem roku 2002 zpřístupněna veřejnosti. Na požádání vám ji předvedou pracovníci Městského muzea či ZO ČSOP KOSENKA

Do truhly se ukládalo oblečení. Skříň přišly až později

Jaký osud původně dřevěnici čekal?

Nadace Jana Pivečky počátkem roku 2001 dům zakoupila. Tehdejší majitel hodlal objekt z nedostatku finančních prostředků nutných na jeho údržbu zbourat a použít jako palivo.

Proč dřevěnici koupila tato nadace?

Na počátku zvýšeného zájmu o chátrající stavbu v roce 2000 bylo zjištěno, že s usedlostí je už od konce 16. století spojen rod Pivečků. Obuvnický odborník ze Slavičína Jan Pivečka (1919-2004) založil v listopadu 1996 Nadaci Jana Pivečky.

Tkalcovský stav je plně funkční. Dříve byl snad v polovině chalupy

K čemu dřevěnice slouží nyní?

Jedním z cílů programu nadace je také úsilí o zachování a udržování odkazu rodiny Pivečkovy, v souladu s tímto cílem tak vznikl záměr, aby objekt sloužil k prezentaci lidového bydlení s důrazem na 19. a počátek 20. století, k prezentaci obuvnických tradic Pivečků i regionu a především k dalšímu rozvíjení těchto tradic.

Proč zde nejde trvale bydlet?

Dřevěnice neslouží k trvalému bydlení, neboť především hygienické standardy dnešní doby to už neumožňují a jejich zbudování by narušilo historický ráz stavby.

Na lavicích se sedělo i spalo...

Při zpracování tohoto textu byly použity materiály Nadace Jana Pivečky, Městského muzea Valašské Klobouky, Správy CHKO Bílé Karpaty, publikace J. Fialy Valašský dům lidový v Gottwaldovském kraji a práce studentů etnologie Masarykovy univerzity v Brně.

Řešitelem projektu je ZO ČSOP KOSENKA

Autorem textu je Lenka Dufková

Autorem perokresby je Mgr. Miroslav Janík

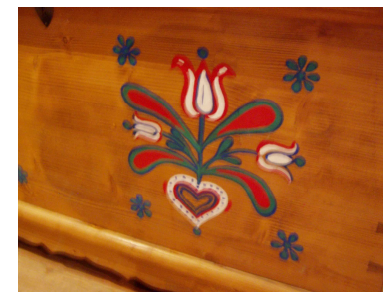
Informace vám poskytnou:

Ekologická poradna Kosenka tel. 577320145

Městské muzeum tel. 577320095

Nadace Jana Pivečky tel. 577342822

Městské informační centrum tel. 577311150

Truhly byly často zdobeny květinovými vzory.